

Aktia Bank Abp:s meddelande till investerare

Ikraftträdelsedatum 15.3.2023

Innehållsförteckning

1. Syftet med detta meddelande.....	2
2. Allmänna uppgifter	2
2.1. Grunduppgifter om Aktia Bank Abp	2
2.2. Tillsynsmyndighet	2
2.3. Betjäningsspråk och betjäningssätt	2
2.4. Behandling av kunduppgifter	2
2.5. Kundkategorisering	2
2.6. Inspelning av samtal och bevarande av kommunikation	2
3. Uppgifter om investeringstjänster som Aktia tillhandahåller	2
3.1. Investeringstjänster.....	2
3.2. Icke-beroende investeringsrådgivning	3
3.3. Produktutbud och tjänster inom investeringsverksamheten	3
4. Incitament i Aktiakoncernen.....	3
4.1. Mottagning och användning av incitament	3
4.2. Mindre icke-monetära förmåner.....	3
5. Hantering av intressekonflikter i Aktiakoncernen.....	3
6. Information om förvaring av kundmedel och risker i anslutning till det.....	3
6.1. Kundens penningmedel.....	3
6.2. Inhemska värdepapper	3
6.3. Utländska värdepapper	3
6.4. Fondandelar.....	4
6.5. Pant- eller innehållningsrätt och rätt till kvittning	4
7. Ersättningsfonden för investerarskydd och insättningsgarantifonden.....	4
7.1. Ersättningsfonden för investerarskydd	4
7.2. Insättningsgarantifonden	4
8. Riktlinjer för omsorgsfullt utförande av kundorder	4
9. Centrala egenskaper hos finansiella instrument och risker som hänför sig till dem.....	4

Bilaga 1 Hantering av intressekonflikter i Aktiakoncernen

Bilaga 2 Riktlinjer för omsorgsfullt utförande av order

Bilaga 3 Centrala egenskaper hos finansiella instrument och risker som hänför sig till dem

Bilaga 4 Identifiering och beaktande av hållbarhetsrisker och hållbarhetsfaktorer i Aktiakoncernens placeringsverksamhet och -rådgivning

1. Syftet med detta meddelande

Syftet med detta meddelande är att ge Aktia Bank Abp:s kunder och potentiella kunder sådana uppgifter som förutsätts av regleringen och myndighetbestämmelserna som gäller tillhandahållande av investeringstjänster och sidotjänster. Noggrann tjänste- och produktspecifik information finns att tillgå i de tjänste- och produktspecifika avtalen och villkoren samt i deras bilagor. Ifall detta dokument och de tjänste- och produktspecifika avtalen eller villkoren står i konflikt, följer man det som konstaterats i avtalen eller villkoren.

En aktuell version av detta meddelande finns tillgänglig på adressen <https://www.aktia.fi/fi/tietoja-aktian-sijoituspalveluista>.

2. Allmänna uppgifter

2.1. Grunduppgifter om Aktia Bank Abp

Aktia Bank Abp ("Aktia") är ett kreditinstitut, som har beviljats koncession av Finansinspektionen. Koncessionen omfattar även tillhandahållande av investerings- och sidotjänster. Aktia fungerar även som försäkringsombud enligt det som avses i lagstiftningen som reglerar försäkringsförmedling och har registrerats i försäkringsförmedlarregistret.

Aktias kontakt- och grunduppgifter är: Aktia Bank Abp, Arkadiagatan 4–6, PB 207, 00101 Helsingfors FO-nummer 2181702-8. Hemort Helsingfors.

Telefonnummer till kundtjänsten samt verksamhetsställen adresser finns på vår webbsida www.aktia.fi.

Aktia har enligt 10.3.2021 undertecknat köpebrev köpt Taaleri Abp:s kapitalförvaltningsverksamhet.

2.2. Tillsynsmyndighet

Finansinspektionen, Snellmangatan 6, PB 103, 00101 Helsingfors, telefon (växel) 09 183 51, kirjaamo(at)finanssivalvonta.fi.

2.3. Betjäningsspråk och betjäningssätt

Aktia erbjuder tjänster på finska och svenska i Finland. Alla uppgifter och dokument är tillgängliga på båda språk, med undantag av de uppgifter och dokument gällande finansiella instrument som emitterats eller förvaltas av andra aktörer än sådana som tillhör Aktiakoncernen eller kapitalfonder som tillverkats av Aktiakoncernen vilka eventuellt endast finns tillgängliga på finska, svenska eller engelska.

Kunden kan vara i kontakt med Aktia och ge placeringsorder vid Aktias verksamhetsställen eller elektroniskt i Aktias nät-, mobil eller telefonservice eller andra digitala kanaler.

Aktia skickar rapporter om kundens placeringsobjekt och tjänster som kunden använder i första hand elektroniskt via den skyddade tjänst som banken tillhandahåller eller skriftligt på annat sätt som överenskommit med kunden. Om tidpunkten för rapporteringen avtalas i villkoren som gäller tjänsten i fråga. Aktia skickar verifikat till kunden över de order med finansiella instrument som kunden har gjort dagen efter att ordern gjorts, om inte annat har överenskommit i villkoren för den ifrågakvarande tjänsten eller med kunden.

2.4. Behandling av kunduppgifter

Banken är enligt lag skyldig att ha kännedom om sina kunder och kontrollera deras identitet. Banken får uppgifter som gäller kundernas banktjänster från kunderna själva samt från de myndighetsregister där ifrågakvarande uppgifter finns registrerade för allmänt bruk. Kunduppgifterna används för att sköta kundservicen och kundrelationen, för marknadsföring, rådgivning samt riskhantering exempelvis vid beviljande och övervakning av kredit. Kunduppgifterna används även vid planering och utveckling av nya tjänster, som banken erbjuder

er sina kunder. Mer information om behandling av kunduppgifter finns på adressen www.aktia.fi.

2.5. Kundkategorisering

Med avseende på investeringstjänster kategoriserar Aktia sina kunder i tre grupper: icke-professionella kunder, professionella kunder eller godtagbara motparter. Kunden har rätt att skriftligt ansöka om ändring av den kategorisering som Aktia gjort. Kunden informeras om kundkategoriseringen och möjligheten att be om att kategoriseringen ändras i samband med att kunden blir kund i Aktia eller när hen ingår ett avtal om investerings- eller sidotjänster med Aktia. Närmare information om kundkategoriseringen finns på våra nätsidor: <https://www.aktia.fi/sv/tietoja-aktian-sijoituspalveluista>.

2.6. Inspelning av samtal och bevarande av kommunikation

Aktia är skyldig att spela in kundsamtal och bevara kommunikation som förs med kunden i anslutning till tillhandahållande av investerings- och sidotjänster. Aktia har rätt att använda inspelade telefonsamtal eller annan bevarad kommunikation som bevis för att lösa eventuella tvister som hänför sig till kundens transaktioner samt för andra uppgivna användningsändamål.

Kunden har rätt att be om en kopia av inspelningarna av de diskussioner som förts med kunden. Aktia är skyldig att överlåta inspelningarna till behörig myndighet på dess begäran. Aktia sparar inspelningarna minst under fem års tid och på begäran av en behörig myndighet under sju års tid.

3. Uppgifter om investeringstjänster som Aktia tillhandahåller

3.1. Investerings-tjänster

Aktia tillhandahåller sina kunder följande investeringstjänster i enlighet med lagen om investeringstjänster: utförande och förmedling av order, investeringsrådgivning och kapitalförvaltning. Vid sidan av de ovan nämnda investeringstjänsterna kan Aktia även tillhandahålla sina kunder sidotjänster till investeringstjänster, såsom förvaring av finansiella instrument.

Aktia bör bedöma det finansiella instrumentets eller tjänstens lämplighet eller ändamålsenlighet för kunder. För att utföra bedömningen begär Aktia information av kunden om hans kunskap och erfarenhet, såväl som hans ekonomiska ställning och investeringsmål. Vid investeringsrådgivning bedöms det finansiella instrumentets eller orderns lämplighet med lämplighetsbedömning. I uppdrag, som riktas till komplicerade finansiella instrument och som baserar sig på kundens initiativ för en icke-professionell kund, bedöms det finansiella instrumentets eller orderns ändamålsenlighet i sin tur genom en ändamålsenlighetsbedömning. Ifall uppdraget lämnas på basen av kundens eget initiativ i ett enkelt finansiellt instrument, har Aktia inte en skyldighet att bedöma det finansiella instrumentets eller orderns ändamålsenlighet för kunden. På grund av sina risker och uppbyggnad betraktas vanligtvis börsnoterade aktier, obligationer och fondandelar i placeringsfonder (ej specialplaceringsfonder) som enkla finansiella instrument.

Syftet med lämplighetsbedömningen är att möjliggöra att Aktia agerar enligt kundens bästa intresse. För att Aktia skall kunna rekommendera placeringstjänster och finansiella instrument som lämpar sig för kunden speciellt med beaktande av kundens riskgräns och förlusttolerans är det viktigt att de uppgifter kunden ger är uppdaterade, korrekta och fullständiga.

Syftet med ändamålsenlighetsbedömningen är att säkerställa att kunden har tillräckligt med kunskap och erfarenhet av det finansiella instrumentet som används och därmed förmåga att förstå de risker som är förknippade med det finansiella instrumentet. Ändamålsenlighetsbedömningen skyddar placerarens intressen och syftar till att utesluta investeringar i finansiella instrument vars risker investeraren inte

känner till. För att få en tjänst från Aktia som är ändamålsenlig eller lämplig för kunden är det viktigt att informationen är uppdaterad, korrekt och fullständig. Ifall kunden inte uppger tillräckliga uppgifter eller Aktia anser att det finansiella instrumentet eller tjänsten inte är ändamålsenlig för kunden, meddelar Aktia kunden om detta och varnar om den risk som ingår i affärstransaktionen. Det är möjligt att fortsätta uppdraget på kundens eget ansvar efter det nämnda meddelandet, ifall kunden ger Aktia instruktioner om att fortsätta förverkliga uppdraget.

Med förmedling av order avses mottagande och förmedling av kundens order som avser finansiella instrument.

Med utförande av order avses utförande av order som gäller finansiella medel för kundens räkning.

Vid investeringsrådgivning ger Aktia kunden en individuell rekommendation i fråga om en transaktion som gäller ett finansiellt instrument. Kunden fattar vid investeringsrådgivningen alltid själv sina beslut om alla investeringsåtgärder. Aktia erbjuder investeringsrådgivning av engångskaraktär samt fortlöpande investeringsrådgivning i form av konsultativ kapitalförvaltningstjänst. Vid investeringsrådgivning av engångskaraktär tillhandahåller Aktia inte regelbunden bedömning om lämpligheten av kundens investeringar för kunden.

Med förmögenhetsförvaltning avses skötsel av finansiella instrument enligt avtal uppgjort med kunden så att rätten att fatta beslut om placeringar har delvis eller helt givits till mottagaren av uppdraget.

Aktia kan utöver enskilda investeringstjänster tillhandahålla sina kunder en kombination av dessa tjänster. Till exempel med konsultativ kapitalförvaltning avses en tjänst inom ramen för vilken Aktia tillhandahåller kunden investeringsrådgivning och förmedlar och/eller utför kundens order enligt ett avtal som ingåtts med kunden. Vid konsultativ kapitalförvaltning fattar kunden alltid själv sina beslut om alla investeringsåtgärder.

Aktia har en egen handelsanvisning för den handel personalen idkar som baserar sig på Finans Finlands handelsanvisning för medlemsammanslutningar.

3.2. Icke-beroende investeringsrådgivning

Den investeringsrådgivning Aktia tillhandahåller klassificeras som så kallad icke-oberoende investeringsrådgivning, eftersom objekten för investeringsrådgivningen är i regel finansiella medel emitterade av Aktia eller bolag som har ett nära förhållande till Aktia, till exempel fonder som förvaltas av Aktia Fondbolag Oy. Aktia kan tillhandahålla investeringsrådgivning även i fråga om finansiella instrument som emitterats eller tillhandahålls av bolag utanför koncernen. Även då finns det i regel ett avtal mellan Aktia och det utomstående bolaget om förmedlingsverksamhet.

Aktia kan ta emot så kallade incitament i fråga om finansiella instrument för vilka Aktia tillhandahåller sina kunder icke-oberoende investeringsrådgivning. Tilläggsinformation om incitament finns i punkt 4 i detta meddelande.

3.3. Produktutbud och tjänster inom investeringsverksamheten

Vid tillhandahållande av investeringsrådgivning och förmögenhetsförvaltning bedömer Aktia, med beaktande av kostnaderna och komplexiteten av de tjänster och produkter som valts, huruvida några andra motsvarande finansiella instrument kunde lämpa sig för kunden.

Bedömningen begränsas till det produktutbud som är till förfogande för ifrågakvarande tjänst eller kundsegment.

Aktia har rätt att tillhandahålla investeringsrådgivning även i anknytning till andra finansiella instrument.

4. Incitament i Aktiakoncernen

4.1. Mottagning och användning av incitament

Med incitament avses förmedlingsavgifter, provisioner eller andra monetära eller icke-monetära förmåner som Aktia betalar eller mottar i samband med investerings- eller sidotjänster till eller från någon annan än kunden själv eller en person som handlar för kundens räkning. Betalningar och provisioner är incitament när de inte är sedvanliga betalningar som är bundna till tillhandahållandet av tjänsten, såsom kostnader för handel, förvar eller clearing eller andra rättsliga avgifter.

Aktia upprätthåller interna regler angående vilka situationer Aktia i samband med tillhandahållande av investerings- eller sidotjänster kan ta emot eller betala incitament. Aktia kan ta emot incitament av Aktia Fondbolag Ab och av Aktias andra samarbets- eller avtalspartner. Aktia kan till exempel ta emot försäljningsprovisioner när Aktia förmedlar fondteckningar i en fond om vilken Aktia ingått avtal om förmedlingsverksamhet. Därutöver kan till exempel de som ordnat en emission eller emitterer betala provision åt Aktia för att Aktia fungerar som distributör för strukturerade produkter. I dessa situationer kan Aktia ta emot eller behålla t.ex. en teckningsprovision och/eller en del av struktureringskostnaden som betalas för en strukturerad produkt.

I samband med kapitalförvaltning behåller Aktia inga incitament. Eventuella incitament som tas emot vid kapitalförvaltning betalas vidare till kunden som provisionsåterbäring.

Syftet med incitamenten är att höja kvaliteten på den relevanta tjänsten som kunden tillhandahålls till exempel genom att möjliggöra tilläggstjänster som erbjuds kunden eller service på högre nivå. Aktia använder inkomsterna från incitamenten bland annat för att kontinuerligt utveckla tjänster och betjäningsskanaler samt för att upprätthålla ett omfattande produktutbud och högklassig rapportering. De incitament Aktia tar emot hindrar inte Aktia från att uppfylla sin skyldighet att agera hederligt, rättvist och professionellt i enlighet med kundens bästa intresse.

På Aktia erbjuds tilläggstjänster och service på högre nivå till kunder på basen av de incitament som betalats under året för placeringar. Tilläggstjänster och service på högre nivå erbjuds kunder i fem olika eurobaserade nivåer, där tjänsterna i de lägre nivåerna tillhör automatiskt kunder i de högre eurobaserade nivåerna. Under det första året är kunden alltid i den lägsta eurobaserade nivån.

Kunden får information om incitamenten som ingår i den tjänst som tillhandahålls kunden i samband med förhandsuppgifterna angående kostnader. Därtill erhåller kunden i efterskott ett meddelande om det exakta beloppet av incitament Aktia mottagit. Meddelandet i efterskott skickas till kunden en gång per år.

4.2. Mindre icke-monetära förmåner

Aktia eller dess personal kan ta emot s.k. mindre icke-monetära förmåner i samband med tjänsten som tillhandahålls kunden. Dessa bör vara rimliga och proportionella och av sådan omfattning att de sannolikt inte påverkar mottagarens beteende på ett sätt som strider mot kundens intressen. Sådana förmåner är t.ex. seminarier och andra informationsevenemang som gäller egenskaper hos något visst finansiellt instrument eller någon viss investeringstjänst, samt mottagande av allmän information och skriftlig dokumentation om finansiella instrument som tillhandahålls kunden. Aktia för i enlighet med dess interna regler register över de incitament som mottas.

5. Hantering av intressekonflikter i Aktiakoncernen

Aktia har fastställt riktlinjer med hjälp av vilka man identifierar, förebygger och hanterar eventuella intressekonflikter som kan uppstå i Aktias affärsverksamhet. Riktlinjerna beskrivs i Bilaga 1.

6. Information om förvaring av kundmedel och risker i anslutning till det

6.1. Kundens penningmedel

Kundens penningmedel förvaras i första hand i kundens namn på ett konto i Aktia. Närmare information finns i kontoavtalsvillkoren. Alternativt kan kundens penningmedel förvaras på ett kundmedelskonto i Aktia.

6.2. Inhemska värdepapper

Aktia fungerar som kontoförvaltare enligt lagen om värdeandelsystemet och om clearingverksamhet. Aktia förvarar kundernas inhemska värdeandelar på ett värdeandelskonto i envar kunds namn. Kundernas fysiska värdepapper förvaras separat från Aktias egna värdepapper.

6.3. Utländska värdepapper

Utländska värdepapper förvaras separat från Aktias egna utländska värdepapper hos en underförvarare som Aktia valt på konton på vilka lokal lagstiftning tillämpas, och de registreras i regel i Aktias eller underförvararens namn.

Utländska värdepapper kan förvaras på ett samlingskonto (så kallat omnibuskonto) tillsammans med andra kunders värdepapper. Då förvaras värdepappren i Aktias namn för kundernas räkning. Därför är det i allmänhet inte möjligt för en enskild aktieägare att delta i ett utländskt bolags bolagsstämma. Om kunden vill delta i en bolagsstämma och detta kan ordnas, har Aktia rätt att från kundens skötselkonto debitera kunden för de kostnader som deltagandet förorsakar. Användning av samlingskonto kan ha betydelse också när utdelningsandelar vid bolagstransaktioner definieras, vid eventuella fel vid handelsclearing eller motsvarande situationer. Aktia registrerar ägandeppgifterna om utländska värdepapper i Aktias förvarssystem i förvaret i kundens namn. I lagstiftningen kallas sådant förvar värdepapperskonto.

Innehav och omsättning av utländska värdepapper kan vara förknippat med politiska, ekonomiska, juridiska, skattemässiga eller andra svårt förutsebara risker som kunden ensam ansvarar för. Kundens rättigheter som hänför sig till utländska värdepapper kan vara annorlunda om värdepappren förvaras på konton som omfattas av lagstiftningen i en annan jurisdiktion än en stat inom EES-området. Om kundens värdepapper inte kan separeras från Aktias eller underförvararens egna medel p.g.a. tillämplig utländsk lagstiftning, kan kundens värdepappersinnehav vid Aktias eller underförvararens konkurs eller annan motsvarande situation anses tillhöra banken eller underförvararen.

Aktia är enligt Finlands lag skyldig att välja underförvarare så omsorgsfullt som möjligt och att följa med dess verksamhet. Aktia ansvarar dock inte annars för underförvararens verksamhet eller solvens.

6.4. Fondandelar

Kundernas inhemska fondandelar förvaras i fondandelsregistret som upprätthålls av ifrågavarande fondbolag. Placeringsfondernas förmögenhet hålls separat från förmögenheten i det fondbolag som förvaltar fonden och fondernas förmögenhet kan således inte användas för att täcka fondbolagets egna ansvar. Varje placeringsfonds medel förvaras separat från andra fonder, fondbolagets och förvaringsinstitutets medel. Fondandelarna i fonder som förvaltas av Aktia Fondbolag antecknas i fondandelsregistret som upprätthålls av Aktia Fondbolag Ab.

Kundernas fondandelar i Aktias utländska samarbetspartners fonder förvaras i det register som upprätthålls av var fondföretag i det land där den ifrågavarande fonden är registrerad. Fondandelarna förvaras antingen på ett gemensamt konto som öppnats för kundernas räkning eller i Aktias namn.

6.5. Pant- eller innehållningsrätt och rätt till kvittning

Aktia kan ha kvittnings-, pant- eller innehållningsrätt till de finansiella instrumenten och tillgångarna i förvaret, om så har överenskommits med kunden eller om motsvarande rätt baserar sig på lag eller övriga bestämmelser. I fråga om utländska värdepapper kan en underförvarare som Aktia anlitar ha samma rätt. När det gäller värdepapper som förvaras på samlingskonto kan kundens värdepapper vara föremål för säkerhets- eller kvittningsrätt även på basis av andras än kundens förpliktelser.

Aktia rapporterar till kunden om transaktioner med finansiella instrument enligt vid var tid tillämpat serviceavtal. Aktia rapporterar om finansiella instrument i förvar med tre månaders mellanrum om man inte med kunden har kommit överens om månatlig rapportering.

Närmare uppgifter om förvar och skydd av inhemska och utländska finansiella instrument står att läsa i villkoren för avtal om värdepappersstjänster samt dess bilagor.

7. Ersättningsfonden för investerarskydd och insättningsgarantifonden

7.1. Ersättningsfonden för investerarskydd

Ersättningsfonden för investerarskydd har grundats för att trygga investerarens fordringar ifall ett värdepappersföretag som tillhör ersättningsfonden inte kan betala investerarens fordringar enligt avtal. Aktia är medlem i ersättningsfonden för investerarskydd, vilket innebär att en icke-professionell kunds fordringar på banken, som omfattas av skyddet, är skyddade i händelse av bankens insolvens. Ersättningen ur ersättningsfonden för investerarskydd kan vara 9/10 av investerarens fordring, dock högst 20 000 euro per investerare. En professionell kund eller en godtagbar motpart kan inte få ersättning ur ersättningsfonden för investerarskydd.

Kunden ansvarar för konsekvenserna av sina egna investeringsbeslut. Fonden kompenserar inte till exempel förluster på grund av nedgång i aktiekurser. Ersättningsfonden ersätter endast fordringar för icke-professionella investerare.

7.2. Insättningsgarantifonden

Aktia förvarar kundernas penningtillgångar på bankkonto i enlighet med kreditinstitutslagen. Aktia är medlem av insättningsgarantifonden, vilket innebär att kundernas depositioner på konton som omfattas av skyddet är skyddade upp till 100 000 euro även i händelse av Aktias insolvens.

Kundens fordringar täcks antingen av insättningsgarantin eller av ersättningsfonden för investerarskydd. Samma medel har inte dubbelt skydd.

8. Riktlinjer för omsorgsfullt utförande av kundorder

Vid tillhandahållande av investeringstjänster följer Aktia de förfaringsprinciper för omsorgsfullt utförande av order som beskrivs i Bilaga 2.

9. Centrala egenskaper hos finansiella instrument och risker som hänför sig till dem

Egenskaper hos finansiella instrument och risker som hänför sig till dem beskrivs på en allmän nivå i Bilaga 3.

Hantering av intressekonflikter i Aktiakoncernen

I Aktiakoncernen har fastställts riktlinjer för identifiering, förebyggande och hantering av eventuella intressekonflikter som kan uppstå i Aktias affärsverksamhet. Syftet är att säkerställa att kundernas intressen tryggas och att kunderna får så god och rättvis betjäning som möjligt, dock beaktande Aktias rättmätiga affärsmässiga intresse.

Intressekonflikter kan uppstå till exempel när Aktia som tillhandahållare av investerings- eller sidotjänster eller utvecklare av en produkt eller tillhandahållare av försäkringsbaserade investeringsprodukter, Aktias medarbetare eller annan kund eller kundgrupp i fråga om en tjänst som tillhandahålls har en från kundens intresse avvikande förmån eller intresse eller när de ovan nämnda parterna sannolikt får ekonomiska fördelar eller undviker ekonomisk förlust på kundens bekostnad.

Identifiering och rapportering av intressekonflikter

I egenskap av en aktör inom finansbranschen tillhandahåller Aktia sina kunder olika finansierings-, investerings-, sido-, försäkrings- och andra finansiella tjänster. Därtill idkar Aktia Fondbolag Ab placeringsfondverksamhet och fungerar som förvaltare av alternativa investeringsfonder. Med beaktande av Aktias olika verksamhet och roller, kan det vid samtidigt idkande av olika verksamheter uppstå en intressekonflikt som medför en betydande risk för att en eller flera kunders intressen skadas. T.ex. då Aktia som tillhandahållare av investerings-tjänster erbjuder investeringsrådgivning och kapitalförvaltning men emitterar även finansiella instrument såsom fondandelar och aktier och beviljar som kreditinstitut även sina kunder krediter i anknäytning till investeringstjänster. Aktia kan som tillhandahållare av investerings-tjänster idka värdepappershandel för egen eller kunders räkning och Aktia kan även ta emot incitament av tredje parter vid tillhandahållande av tjänster till sina kunder.

Ansvaret för identifiering och rapportering av intressekonflikter ligger hos alla medarbetare och ledningen.

Förebyggande och hantering av intressekonflikter

Aktia tillämpar olika skäliga förfaringsätt för att undvika intressekonflikter.

Aktia strävar till att organisatoriskt och administrativt ordna sin verksamhet, särskilt i fråga om tillhandahållande av investerings- och sidotjänster, så att obefogat informationsutbyte mellan personer och funktioner förhindras. Detta sker bland annat genom separata datasystem och användarrättigheter samt genom åtskiljande av funktioner

från varandra. Uppkomsten av eventuella intressekonflikter förebyggs och intressekonflikter hanteras även bland annat med interna regler och utbildning. Relevanta personer omfattas bland annat av regelverk som gäller deras egen eller deras närståendes personliga transaktioner. Därtill omfattas medarbetare av regelverk om mottagande eller erbjudande av gåvor och förmåner eller deltagande i evenemang samt om externa bisysslor och förtroendeuppdrag. Aktias ersättningsarrangemang får inte heller uppmuntra ledning eller medarbetare att handla på ett sätt som strider mot kundens intressen.

Åtgärderna varierar beroende på vilken affärsverksamhet eller vilka tjänster det är fråga om.

Dessa förfaringsätt för att hantera intressekonflikter bedöms regelbundet.

Om ovan nämnda förfaringsätt inte är tillräckliga för att med rimlig säkerhet se till att riskerna för skador avseende kundens intressen förhindras, ska kunden informeras om detta och ges en detaljerad beskrivning av intressekonflikter som uppstår under tillhandahållandet av investerings- eller sidotjänster samt tillräckligt detaljerad information om den allmänna arten av och källorna till intressekonflikter, liksom de risker som uppstår för kunden till följd av intressekonflikter och om de åtgärder som vidtagits för att minska dessa risker. Detta sker för att kunden ska kunna fatta ett faktabaserat beslut om investerings- eller sidotjänsten. I dessa situationer är det även möjligt att den ifrågavarande affärstransaktionen inte utförs för att undvika en intressekonflikt.

Om de förfaringsätt som hänför sig till idkande av fondsverksamhet inte är tillräckliga för att med rimlig säkerhet se till att riskerna för skador på fondens eller dess andelsägares intressen förhindras, ska den vars intressen risken hänför sig till informeras utan dröjsmål och få ett motiverat beslut.

Mer information om regelverket som gäller förfaringsätt för att hantera intressekonflikter ges på begäran.

Riktlinjer för omsorgsfullt utförande av order

1. Inledning

Vid förmedling och utförande av kundernas uppdrag ska Aktia vidta alla åtgärder som det anser vara skäliga för att man ska uppnå bästa möjliga slutresultat för kunden med hänsyn till omständigheterna (best execution). Slutresultatet för kunden bedöms i regel enligt vad som är bäst ekonomiskt sett, vilket påverkas av det pris kunden får för det finansiella instrumentet samt de direkta och indirekta kostnader i anslutning till uppdraget som föränleds kunden. I detta direktiv beskrivs de verksamhetsprinciper som Aktia följer för att uppnå bästa möjliga slutresultat för kunden när det förmedlar eller utför uppdrag i anknytning till finansiella instrument för sina kunders räkning.

Särskilda anvisningar som kunden ger i fråga om ett uppdrag är primära i förhållande till de verksamhetsprinciper som beskrivs här. De särskilda anvisningarna som kunden ger kan helt eller delvis hindra Aktia från att följa verksamhetsprinciperna.

2. Tillämpning av principerna för utförande av uppdrag

Dessa principer för utförande av uppdrag baserar sig på lagstiftning om investeringstjänster. Aktia agerar enligt dessa principer för utförande av uppdrag när det behandlar uppdrag som fås av kunder.

Principerna tillämpas i fråga om

- kunder inom kapitalförvaltning och värdepappersförmedling
- behandling och utförande av uppdrag som Aktia själv utför eller som Aktia förmedlar vidare till andra värdepappersförmedlare
- icke-professionella och professionella kunder.

Kunden får ta del av principerna för utförande av uppdrag och godkänner dem som en del av avtalet om investeringstjänster. Kunden godkänner även principerna för utförande av uppdrag alltid när han eller hon ger ett uppdrag. Principerna för utförande av uppdrag tillämpas på alla finansiella instrument i fråga om vilka Aktia själv utför uppdragen eller förmedlar uppdragen vidare till en annan värdepappersförmedlare, med beaktande av de instrumentspecifika skillnader som presenteras nedan.

När Aktia förmedlar uppdraget vidare till en annan värdepappersförmedlare tillämpas vid utförandet av uppdraget även denna andra värdepappersförmedlares principer för utförande av uppdrag.

Verksamhetsprinciperna tillämpas inte om kunden har kategoriserats som godtagbar motpart eller är en professionell kund och Aktia är motpart i värdepappershandeln, eftersom Aktia i sådant fall ger an-

bud för sin egen räkning och inte utför uppdraget för kundens räkning. Verksamhetsprinciperna tillämpas inte heller vid teckning och inlösen av placeringsfondandelar som görs av Aktia Fondbolag Ab, vid emission eller återköp av finansiella instrument eller på köpeanbud som riktar sig till ägare av finansiella instrument.

Att principerna för utförande av uppdrag tillämpas garanterar inte att det ekonomiskt sett bästa slutresultatet uppnås till fullo i varje enskilt uppdrag.

3. Helhetsbedömning och tillämpningsordning för olika faktorer

För att uppnå bästa möjliga resultat för kunden bedömer Aktia vid utförande och förmedling av uppdrag följande faktorer:

- det sannolika transaktionspriset och uppdragets kostnader (totalvederlaget)
- sannolikheten för att uppdraget kan utföras och avvecklas och hur snabbt detta kan göras
- eventuella andra faktorer som Aktia anser vara väsentliga för utförandet eller förmedlingen av uppdraget.

De ovannämnda faktorernas betydelse varierar enligt

- huruvida det är fråga om en icke-professionell eller professionell kund
- marknadsförhållandena som råder i varje enskilt fall
- uppdragets storlek, typ, natur och omfattning
- det finansiella instrument som är föremål för uppdraget
- handelsplatsernas eventuella särdrag
- de egna principer för utförande av uppdrag som gäller hos den förmedlare som utför uppdraget.

Det bästa möjliga resultatet av utförandet av uppdraget bedöms i regel utgående från kundens totalvederlag. Någon annan faktor än totalvederlaget kan vara den mest betydande faktorn till exempel om uppdraget är exceptionellt stort, föremålet för uppdraget är ett illikvitt finansiellt instrument, kunden har ställt särskilda villkor för uppdraget eller om det föreligger något annat särskilt skäl.

Totalvederlaget består av priset för det finansiella instrumentet och kostnaderna som hänförs till utförandet av uppdraget, med beaktande av alla utgifter som föränleds kunden: utöver de avgifter som debiteras av Aktia även handelsplatsens avgifter, clearing- och leveranskostnader och övriga avgifter som betalas till tredje part. Avgifterna som debiteras av Aktia får inte leda till att uppdrag styrs till vissa

förmedlare eller handelsplatser.

Det bästa möjliga resultatet, dvs. det bästa totalvederlaget, kan emellertid inte alltid uppnås, eftersom noggrant utförande av uppdragen förutsätter att Aktia bedömer också andra ovannämnda faktorer. Till exempel det finansiella instrumentets, uppdragets eller handelsplatsens särdrag, eller en exceptionell marknadssituation kan förutsätta att någon annan ovannämnd faktor är mer central i det aktuella fallet än det bästa totalvederlaget. I en situation där likviditeten snabbt minskar kan det till exempel vara viktigast att kunna utföra uppdraget snabbt, i stället för att uppnå bästa möjliga transaktionspris. Om det i handeln med ett finansiellt instrument finns endast en motpart (såsom i de flesta fondplaceringar), bestäms det tillgängliga transaktionspriset av motparten i fråga.

Prioritetsordningen för de faktorer som helhetsbedömningen baserar sig på kan dock variera till följd av kundens, uppdragets, det finansiella instrumentets eller handelsplatsens särdrag. Aktia bedömer självständigt prioriteringsordningen mellan olika faktorer, om inte annat följer av kundens instruktioner.

Vid störningssituationer på handelsplatserna kan man avvika från principerna för utförande av uppdrag om Aktia anser det nödvändigt och i kundens intresse.

4. Handel på handelsplatser

De sätt för utförande och förmedling som behandlas under denna punkt gäller sådana finansiella instrument som i regel är föremål för handel på en reglerad marknad, på handelsplatser utanför EES-området jämförbara med en reglerad marknad, på en multilateral handelsplattform (MTF), på en organiserad handelsplattform (OTF), med systematiska internhandlare (SI) eller på någon annan organiserad handelsplats. Sådana finansiella instrument är till exempel aktier, obligationslån, depositionsbevis, optionsrätter och warranter samt andelar i ETF-fonder.

Aktia fungerar inte som börsmäklare och utför inte själv kundernas uppdrag på den reglerade marknaden.

Aktia vidareförmedlar uppdragen från kunderna i första hand till utvalda värdepappersförmedlare som utför uppdragen på det sätt som de väljer. Aktia väljer att vidareförmedla uppdragen till sådana aktörer som enligt Aktias bedömning förmår utföra uppdragen i enlighet med principerna för utförande av uppdrag. Ett uppdrag kan också förmedlas till systematiska internhandlare eller andra tillhandahållare av likviditet, vilka utför transaktionen för egen räkning. Utförandet av ett uppdrag utanför en reglerad marknad eller multilateral handelsplattform förutsätter kundens samtycke. Aktia fungerar inte som systematisk internhandlare.

Uppdrag från retailbankkunder avseende inhemska börsaktier förmedlas ändå alltid vidare till Danske Bank A/S, filialkontoret i Finland, som utför uppdragen på det sätt som det väljer.

Aktia kan förmedla uppdrag även till andra än ovannämnda handelsplatser om uppdraget från kunden gäller ett finansiellt instrument som inte är föremål för handel på nämnda handelsplatser eller om Aktia annars bedömer att det är i kundens intresse. I sådana fall förmedlar Aktia uppdraget vidare till valda motparter och handelsplatser för utförande. Om det finansiella instrumentet är föremål för handel på en handelsplats, kan uppdraget förmedlas utanför handelsplatsen endast med kundens samtycke.

Aktia förmedlar kundens uppdrag utan obefogat dröjsmål till en utvald förmedlare, genom vilken Aktia har bedömt att det ekonomiskt sett bästa slutresultatet med hänsyn till omständigheterna kan uppnås. Aktia kan dock skjuta upp utförandet av uppdraget eller utföra uppdraget i omgångar om kundens intresse så kräver.

Aktia utför kunduppdragen eller förmedlar dem vidare i den ordning uppdragen inkommit, med beaktande av uppdragets storlek, prislimitter eller andra villkor för uppdraget som kunden ställt samt hur uppdraget har getts, om man inte med kunden uttryckligen har kommit överens om att uppdraget ska utföras vid den tidpunkt som Aktia anser bäst eller någon annan bestämd tidpunkt.

Man kan underlåta att offentliggöra en limitorder från kunden endast med kundens samtycke.

Uppdragen kan utföras endast om de motsvarar motstående köp- eller säljanbud. Även om det inte skulle finnas något anbud som motsvarar hela uppdraget, kan det ofta utföras delvis.

Aktia uppbär enligt överenskommelse av kunden en provision för förmedling eller genomförande av värdepappershandel samt externa kostnader såsom börsavgifter och skatter. Aktia följer och bedömer på basis av kvalitetskriterier som fastställs i förväg regelbundet de förmedlare det använder.

Om Aktia undantagsvis själv utför ett uppdrag, följer Aktia följande principer vid valet av handelsplats:

- Aktia väljer de handelsplatser där det enligt en regelbundet uppdaterad bedömning är mest sannolikt att uppdraget kan utföras på bästa sätt.
- Uppdraget från kunden utförs alltid enligt principerna för utförande av uppdrag.
- Vid valet av handelsplats fäster Aktia, förutom vid att kunna genomföra transaktionen i fråga, även uppmärksamhet vid att få fram prisinformation.
- Aktia använder informationen även vid handel direkt med sina kunder.
- Aktias val av handelsplats baserar sig på likviditet och effektiv prissättning samt på kostnader och sannolikheten för utförande av uppdraget. Om det finansiella instrument som uppdraget avser är föremål för handel på fler än en handelsplats, väljer Aktia i enlighet med principerna för utförande av uppdrag de handelsplatser där sannolikheten för bästa utförande är störst.

5. Handel utanför handelsplatserna

Aktia kan även utföra eller vidarebefordra uppdrag med finansiella instrument med vilka det i regel handlas direkt med motparten, det vill säga som OTC ("over-the-counter"). Sådana finansiella instrument är till exempel:

- strukturerade placeringar
- obligationer, investeringsbevis och andra penningmarknadsinstrument
- aktier som inte är föremål för handel på handelsplatser
- OTC-derivat och andra finansiella instrument utfärdade av Aktia eller andra tjänsteleverantörer.

Det är även möjligt att handel med dessa finansiella instrument bedrivs på en reglerad marknad, på en multilateral handelsplattform (MTF) eller på en organiserad handelsplattform (OTF). Aktia eller förmedlaren bedömer huruvida transaktionen utförs på eller vidarebefordras till någon av dessa handelsplatser eller utförs OTC för att uppnå bästa totalvederlag.

Om ett finansiellt instrument inte är föremål för handel på en handelsplats eller om det inte regelbundet handlas med på en handelsplats, baseras prissättningen på tillgängliga och för det aktuella finansiella instrumentet tillämpliga referenspriser och/eller kan baseras på en ekonomisk modellering av det finansiella instrumentets pris. Aktia meddelar enligt eget omdöme kunden antingen ett referenspris eller en bindande prisnotering. Ytterligare faktorer som beaktas vid prissättningen är bland annat kostnader för eget kapital, eventuell mot-

partsrisk och Aktias marginal.

När Aktia utför uppdrag där de finansiella instrument som är föremål för uppdraget inte handlas med på en handelsplats eller inte kan överlåtas genom emission, inlösen eller återköp, fungerar Aktia i regel själv som motpart vid utförandet av uppdraget.

Aktia kan även utföra uppdraget direkt mot ett uppdrag från en annan kund. Prissättningen bestäms då på en nivå där köparens och säljarens anbud motsvarar varandra. I sådana fall söks indikationer på ett pris som återspeglar marknadsläget på det sätt som beskrivs ovan.

När Aktia utför uppdrag utanför handelsplatserna clearas transaktionerna inte av en central motpart, vilket innebär att uppdraget är förknippat med risk i anknötning till motpartens förmåga att fullgöra sina förpliktelser.

6. Fondandelar

Aktia utför kunduppdrag avseende fondandelar genom att utan dröjsmål direkt eller via en tjänsteleverantör som förmedlar uppdrag skicka uppdraget till fondens eventuella Transfer Agent eller till det fondbolag, det fondföretag eller den förvaltare av alternativa fonder som förvaltar fonden. Aktia förmedlar kunduppdrag avseende fondandelar i placeringsfonder och alternativa investeringsfonder som förvaltas av Aktia Fondbolag Ab utan dröjsmål till Aktia Fondbolag.

Om fondandelen är föremål för handel på en handelsplats, följer Aktia principerna för utförande av uppdrag i enlighet med punkt 3.

7. Sammanläggning av uppdrag samt avvikande situationer

Aktia kan vid utförande eller vidareförmedling av uppdrag

- utan dröjsmål förmedla uppdraget vidare helt eller i delar till en eller flera anlitade förmedlare
- lägga samman uppdraget med andra uppdrag eller dela upp det
- utföra uppdraget på ett annat sätt som enligt Aktias bedömning sannolikt leder till det ekonomiskt sett bästa möjliga resultatet för kunden
- med kundens samtycke utföra uppdraget helt eller delvis, antingen genom att själv bli kundens motpart eller direkt mot ett uppdrag från en annan kund.

Aktia kan lägga samman uppdrag och utföra dessa eller förmedla dem vidare att utföras i en eller flera omgångar, om det till följd av rådande efterfrågan är möjligt att utföra flera uppdrag till ett genomsnittspris som Aktia finner vara allmänt fördelaktigt. En sammanläggning kan i sådana fall även vara ofördelaktig för ett enskilt uppdrag, och de kunder som har gett ett sådant uppdrag meddelas om effekterna av sammanläggningen. Utförda sammanlagda uppdrag allokeras till kunderna till det kalkylmässiga genomsnittspriset för den utförda transaktionen. Om de sammanlagda uppdragen endast kan utföras delvis, allokerar Aktia den utförda andelen till de delaktiga kunderna enligt den relativa andelen av deras uppdrag. En andel som Aktia utfört för egen räkning kan endast allokeras under förutsättning att alla kunduppdrag som var del av det sammanlagda uppdraget först har utförts i sin helhet.

Aktia har rätt att tillfälligt avvika från dessa verksamhetsprinciper på grund av störningar på handelsplatser, på marknaden eller i system, eller på grund av exceptionella marknadsförhållanden. Vid störningssituationer kan Aktia även utföra eller vidareförmedla uppdrag på andra sätt än enligt principerna för utförande av uppdrag om Aktia anser det vara i kundens intresse. Aktia strävar i sådana fall efter att med alla skäliga medel utföra kunduppdraget i enlighet med kundens intresse på ett sådant sätt att det leder till det ekonomiskt sett bästa

möjliga resultatet för kunden.

Om ett uppdrag inte kan utföras eller vidareförmedlas i enlighet med dessa verksamhetsprinciper eller om en sammanläggning av uppdrag kan vara ofördelaktig för ett enskilt uppdrag, ska detta meddelas till den kund som gett uppdraget.

8. Uppföljning

Aktias vid var tid gällande principer för utförande av uppdrag ska finnas tillgängliga på Aktias webbplats. De är en del av Aktias meddelande till investerare, där man ger förhandsinformation om tillhandahållande av investerings- och sidotjänster till kunden.

Aktia bedömer regelbundet, minst årligen, innehållet och ändamålsenligheten i samt effektiviteten av sina principer och arrangemang för utförande av uppdrag. En bedömning görs även då det i Aktias verksamhet sker sådana väsentliga förändringar som kan påverka utförandet av uppdragen. Ansvarig ledningsgruppsmedlem för affärsområdet Kapitalförvaltning ansvarar för utförandet av bedömningen. Eventuella ändringar som utgående från bedömningen görs i den information som publiceras för kunderna uppdateras därefter utan dröjsmål på Aktias webbsida och i meddelandet till investerare samt ges för kännedom till kunden.

Aktia följer och bedömer regelbundet de förmedlare, handelsplatser och affärspartner det använder eller anlitar. En lista över betydande motparter finns på Aktias webbplats. Ansvarig ledningsgruppsmedlem för affärsområdet Kapitalförvaltning ansvarar för utförandet av bedömningen. Dessutom ger Aktia på skälig begäran av kunden information om de förmedlare, handelsplatser och affärspartner som Aktia använder eller anlitar.

Aktia utarbetar och publicerar på sin webbplats i enlighet med Europeiska kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/576 en rapport om de främsta platserna som används för utförandet av uppdrag och om utförandets kvalitet.

Centrala egenskaper hos finansiella instrument och risker som hänför sig till dem

Risker som hänför sig till finansiella instrument

Allmänt om risker

Investeringsverksamhet förknippas alltid med en ekonomisk risk. Med risk avses möjligheten att lida förluster i anslutning till en investering. Den historiska utvecklingen är ingen garanti för framtida utveckling. Det finansiella instrumentets värde kan stiga eller sjunka, och kunden kan förlora de placerade medlen delvis eller i sin helhet. Även den förväntade avkastningen kan utebli. Kunden ansvarar själv för risken i sina investeringar och resultatet av sin investeringsverksamhet. Kunden ansvarar själv för risken som hänför sig till dennes investeringar även då kunden i samband med investeringen fått personlig rådgivning av Aktia eller då Aktia annars bedömt investeringens lämplighet för kunden. Kunden ska alltid innan hen fattar sitt investeringsbeslut i tillräcklig utsträckning bekanta sig med broschyren, villkoren och annat produktmaterial för det aktuella finansiella instrumentet samt utreda riskerna, beskattningen och övriga ekonomiska påföljder av investeringen. Kunden ska också aktivt följa med hur värdet på investeringarna utvecklas och själv vidta eventuella, vid behov även snabba, åtgärder för att minimera riskerna.

Beskrivningen av risker i denna bilaga är inte uttömmande och den omfattar inte nödvändigtvis alla tänkbara risker.

Olika riskbegrepp

Riskvärderingen som görs i samband med investeringsbeslutet och även under innehavet förknippas med ett antal olika riskbegrepp och andra faktorer som ska beaktas och utvärderas i investeringsverksamheten. Nedan finns en kort beskrivning av några centrala riskbegrepp:

Emittentrisk – risk för att en emittent blir insolvent och därmed inte klarar av att återbetala investerat kapital och eventuell avkastning på produktens förfallodag till investeraren. I detta fall kan investeraren förlora det investerade kapitalet samt eventuell avkastning helt eller delvis.

Force majeure-risk – Med force majeure-risker avses händelser som är oberoende av avtalen och som oförutsett orsakar överstigitliga hinder för fortsatt verksamhet. Exempel på force majeure-risker är allvarliga naturkatastrofer, uppror, strejker och krigstillstånd. Realiseringen av force majeure-risker kan betydligt inverka t.ex. på priset för fondens placeringsobjekt eller på fondens möjligheter att handla med värdepapper. Realiseringen av force majeure-risker kan således ock-

så inverka på tidtabellen för utförande av fondinlösen.

Förvarings- och clearingrisk – Med förvaringsrisk avses en störning i förvarssystemet eller att förvararens obestånd leder till förlust. Med clearingrisk avses en risk för förlust som beror på att motparten vid värdepappershandel i clearingsituationen inte agerar i enlighet med överenskomna villkor trots att den andra avtalsparten har agerat enligt avtalet.

Hållbarhetsrisk – Med hållbarhetsrisk avses en miljörelaterad, social eller styrningsrelaterad händelse eller omständighet som, om den skulle inträffa, skulle ha en faktisk eller potentiell betydande negativ inverkan på värdet av fondens placeringsprodukter. Hållbarhetsriskerna kan förverkligas med kort, medellång eller lång sikt och de kan öka riskerna i anknytning till avkastningsvariationer på kort sikt samt försvaga avkastningen på lång sikt.

Hävstångsrisk – strukturen hos ett derivatavtal medför en risk för att prisutvecklingen för den underliggande tillgången för derivatavtalet har stor effekt på derivatavtalets kurs eller pris. Hävstångsrisk aktualiseras även när investeringar görs med lånekapital. Då kan investeraren förlora mera än de investerade medlen.

Kreditrisk – risk för att betalningsförmågan hos emittent, borgensman eller motpart visar sig vara otillräcklig och vederbörande inte kan fullgöra sina åligganden.

Kursrisk – risk för att ett finansiellt instruments kurs/pris sjunker.

Legal risk – risk för att de tillämpade lagarna eller andra bestämmelserna är oklara eller förändras, eller att ramarna för det internationella samarbetet som avser investeringsobjektet förändras, t.ex. EU eller euroområdet upplöses. De legala riskerna går inte att förutse och de beror på flera politiska, ekonomiska och andra faktorer. De legala riskerna är större på tillväxtmarknaderna, då de är föremål för mindre administrativ övervakning och reglering, då de samhällsliga strukturerna är outvecklade och då regimen kan vara opålitlig.

Likviditetsrisk – risk för att ett finansiellt instrument på grund av låg omsättning inte kan säljas eller köpas vid en given tidpunkt eller att priset som kan fås för det finansiella instrumentet kan vara lägre än vad det är köpt för. Detta kan bero på efterfrågan och utbud på det finansiella instrumentet, eventuella marknadsstörningar eller infrastrukturstörningar (t.ex. störningar i eldistributionen eller datakommunikationerna). I vissa situationer kan det vara svårt eller omöjligt att sälja eller köpa investeringar och omöjligt att begränsa en eventuell förlust.

Marknadsrisk – förlustrisk till följd av förändringar i marknadspriserna. De olika typerna av marknadsrisk är ränte-, valuta-, aktie- och råvarurisk.

Operativ risk – Med en operativ risk avses en sådan risk i anslutning till fondens värdeutveckling som orsakas av yttre faktorer i fondens placeringsobjekt, såsom bristfällig verksamhet i fråga om datasystem, personal eller verksamhetssätt.

Politisk risk – Marknaderna som utgör fondens placeringsobjekt kan omfattas av en politisk risk som kan realiseras som en marknadsrisk som inverkar på fondens värde. Sådana politiska risker är till exempel krig och överraskande förändringar i den ekonomiska politiken eller i den politiska miljön som påverkar priserna på värdepapper som är föremål för placeringar. Den politiska risken kan också uppstå som en operativ risk, såsom sanktioner, skattepåföljder, valutareglering och försvårad hemtagning av tillgångar från utlandet. Den politiska risken kan påverka värdet av fondens placeringsobjekt eller tidtabellen för genomförandet av fondinlösen.

Risker som hänför sig till investeringsstrategier – risken för att strategin som har valts för att förverkliga investeringsverksamheten inte fungerar som förväntat. Investeringsstrategin hänför sig till vilken avkastning och risknivå investeraren eftersträvar och i hurdana finansiella instrument investeraren således investerar (till exempel allokeringsstrategin i kapitalförvaltningsportföljer och -fonder) eller hur investeraren vill diversifiera sina placeringar tidsmässigt. Risken som hänför sig till tajming kan minskas genom att fördela placeringen i flera rater som utförs under en längre tid. En stor placering som gjorts på en gång utsätter för en större risk för att placeringens tajming kan vara dålig.

Risk som hänför sig till ägar- och investeransvar – risk för att emittenten av ett investeringsobjekt försätts under speciell resolutionsförvaltning efter att den har hamnat i en kapitaltäckningskris. Denna typ av risk hänför sig till investeringar i bolag inom finansbranschen (såsom banker) inom EU. Härvid förlorar emittentens aktier och övriga instrument som hänför sig till emittentens egna kapital sitt värde och masskuldebrevslån konverteras till eget kapital, så att emittentens egna kapital stiger tillbaka till den nivå som regleringen förutsätter. Det nominella värdet på skulderna kan även bli nedskrivet, återbetalningstiden kan förlängas och räntebetalningen kan uppskjutas. Indirekt ingår denna risk också i t.ex. fonder, ifall de investerar i finansiella instrument som omfattas av ägar- och investeransvaret.

Ränterisk – risk för att ett finansiellt instrument i vilket man investerat sjunker i värde på grund av förändringar i marknadsräntan.

Skatterisk – risk för att förändringar i skattelagstiftningen eller rättspraxis eller tolkningar av dessa leder till oförutsedda konsekvenser för investeraren.

Valutakursrisk – risk för att kursen för den utlandsvaluta till vilken innehavet är bundet (till exempel vid placering i värdepapper i amerikanska dollar) sjunker i värde. Även fondplaceringar i euro kan innehålla valutakursrisk genom placeringsobjekt som fonden investerar i.

Volatilitetsrisk – snabb värdeförändring, risk för stora förändringar i kursen/priset för ett finansiellt instrument, vilka har negativ effekt på investeringen.

Alla ovannämnda risker kan i regel till tillämpliga delar realiseras då man investerar i alla instrument som avses i denna bilaga.

Kapitalfonder

Allt placerande är förenat med risker och när det gäller kapitalfonder är dessa risker ofta högre än genomsnittet. Nedan anges de viktigaste riskerna i anslutning till kapitalfonder. Förteckningen är inte fullständig. Om vilken som helst risk helt eller delvis realiseras, kan det leda till att placeraren helt eller delvis förlorar sitt kapital.

Dokumentationsrisk – Kapitalfonderna och deras placeringsverksamhet baserar sig till stor del på bilaterala eller multilaterala avtal som förhandlas fram skilt för varje fond och placeringsobjekt.

Fel eller oklarheter i dokumentationen kan leda till avtalstvister och/eller avtalstolkningar som kan ha en negativ inverkan på den avkastning som fonden får och på fondens värde, och därmed på beloppet av de tillgångar som återbetalas till placerarna och/eller på avkastningen som betalas till dem.

Koncentrationsrisk – Koncentrationsrisk innebär ökad risk på grund av ringa diversifiering. Fonden kan i stor utsträckning inrikta sina placeringar på en viss sektor, ett visst område eller en viss placeringsklass, varvid fondens placeringar kan vara utsatta för en betydande koncentrationsrisk. Koncentrationsrisken exponerar fonden för eventuellt kraftiga förändringar i placeringarnas värde.

Likviditetsrisk – Vid placering i kapitalfonder är placeringstiden ofta mycket lång, till och med cirka 10–12 år, och man kan inte enkelt avyttra andelarna i kapitalfonden under fondens mandatperiod. En andrahandsmarknad för andelarna i kapitalfonder kan inte garanteras, och försäljning på andrahandsmarknaden är förknippad med en risk för att fondandelarna måste säljas till ett pris som inte motsvarar deras NAV-pris.

På grund av den långa placeringstiden kan placeringen bli ogynnsam under placeringstiden exempelvis till följd av branschomvälvningar för de bolag som är fondens placeringsobjekt, reglering eller samhällsliga förändringar. Fondens eventuella svårigheter att lösgöra sig från sina placeringsobjekt kan ha en negativ inverkan på den avkastning som fonden får och på fondens värde, och därmed på beloppet av de tillgångar som återbetalas till placerarna och/eller på avkastningen som betalas till dem, och/eller leda till att fondens placeringstid förlängs i förhållande till det som prognosticerats.

Personrisk – Vid placering i kapitalfonder framhävs betydelsen av de nyckelpersoner som sköter fondens placeringsverksamhet och dessa personer påverkar hur fonden kan genomföra och förvalta sina projekt eller senare lösgöra sig från dem. Kapitalfondernas verksamhet är beroende av dessa nyckelpersoner, och deras frånvaro eller en förlust av dem kan inverka på skötseln av placeringsverksamheten och indirekt på beloppet av och/eller avkastningen på de tillgångar som återbetalas till placerarna.

Risk i anslutning till fondens värdeutveckling – Den största risken för kapitalfonder anknyter till hur framgångsrik placeringsverksamheten är. Om fonden inte lyckas med sin placeringsverksamhet, återspeglas detta negativt i värdeutvecklingen för fondens placeringsobjekt och därmed även i fondens värdeutveckling. Fondens värdeutveckling påverkas särskilt av hur de enligt placeringsstrategin utvalda placeringsobjektens omsättning, lönsamhet och uppskattade försäljningspriser utvecklas. Dessutom påverkas fondens värdeutveckling av den allmänna ekonomiska utvecklingen och av utvecklingen i de branscher som anknyter till placeringsstrategin.

Ränterisk – En högre räntenivå till exempel när den ekonomiska situationen förbättras och/eller i och med en inflationsuppgång kan inverka ofördelaktigt på värdet av fondens placeringsobjekt. En högre räntenivå kan också ha en negativ inverkan på fondens möjligheter att lösgöra sig från sina placeringsobjekt och i övrigt inverka negativt på fondens eller placeringsobjektens placeringar, eftersom en högre räntenivå kan begränsa potentiella köparens möjligheter att finansiera placeringsobjektens anskaffningar och därmed sänka objektets värdering.

Valutarisk – När fonden placerar i placeringsobjekt i andra valutor än euro kan en försvagning av den valuta som används i placeringsverksamheten i förhållande till euron ha en negativ inverkan på den avkastning som fonden får och på fondens värde, och därmed på beloppet av de tillgångar som återbetalas till placerarna och/eller på avkastningen som betalas till dem.

Valutakursförändringar kan även förändra konkurrenssituationen på marknaden, vilket kan påverka fondens avkastning. Exempelvis om euron försvagas i förhållande till en utländsk valuta kan placeringarna i euro bli mer attraktiva för utländska aktörer jämfört med tidigare, vilket eventuellt kan öka konkurrensen om placeringsobjekten. På motsvarande sätt kan placeringar i andra valutor än euro bli mindre lönsamma för fonden när euron stärks. Detta kan sänka den förväntade avkastningen på placeringarna, vilket har en negativ inverkan på den avkastning fonden får och fondens värde, och därmed på beloppet av de tillgångar som återbetalas till placerarna och/eller på avkastningen som betalas till dem.

Allmänt om finansiella instrument

Aktier

Aktier och aktiebolag

Aktier i ett aktiebolag ger ägaren rätt till en andel av bolagets aktiekapital. Om bolaget går med vinst ger bolaget i regel utdelning på aktierna. Aktier ger även rösträtt på bolagsstämman som är det högsta beslutande organet i bolaget. Ju fler aktier ägaren har, desto större andel av kapitalet, dividenden och rösterna har hen. Rösträtten och rätten till dividend kan variera beroende på vilken serie aktierna tillhör. Det finns två slag av aktiebolag, publika och privata (Abp eller Ab). Handel på en reglerad marknad är möjlig endast med publika aktiebolags aktier.

Aktiekurs

Värdet för ett offentligt noterat företag (och dess aktievärde) bestäms på marknaderna (i regel på börsen) enligt efterfrågan och utbud. Marknadspriset för varje enskild aktie kallas aktiekurs.

I teorin motsvarar värdet för företaget och dess aktier nuvärdet för företagets kassaflöden i framtiden. Framtida kassaflöden kan emellertid inte fastställas med säkerhet, varvid priset för en enskild aktie bestäms på basis av flera faktorer på marknaden. Många investerare följer med bolagens ekonomiska utveckling och bolagets framtidsutsikter vid fastställandet av bolagets värde. Även den allmänna världsekonomiska utvecklingen, det rådande ränteläget och marknadssentimentet inverkar på aktiemarknaden.

Också andra till bolaget direkt knutna omständigheter, bland annat förändringar i bolagets ledning och organisation, innovationer o.s.v. kan påverka bolagets förmåga att skapa vinst såväl på kort som på lång sikt och därigenom påverka bolagets värdering.

Som investeringsprodukter är aktiernas risknivå hög. Risknivån för olika bolag varierar dock kraftigt. Volatiliteten det vill säga kursfluktuation är en väsentlig del av att investera på börsen. Kursfluktuationen är i allmänhet mindre hos större etablerade bolag, vars affärsverksamhet och resultat är mer förutsägbart än hos konjunkturkänsliga bolag eller bolag med snabb tillväxt. Å andra sidan kan börskursen för ett stabilt bolag fluktuera snabbt om det sker oväntade förändringar i dess bolag eller dess verksamhetsomgivning.

Om ett aktiebolag inte kan ansvara för sina förpliktelser försätts det i konkurs. Aktiekapitalet, det vill säga aktieägarnas investerade kapital, är det kapital som sist får utdelning i bolagets konkurs. Detta leder ofta till att aktierna i bolaget som går i konkurs blir värdelösa. Ur riskhanteringsynvinkel är diversifieringen av risk i olika företag (i olika branscher och på olika marknader) det centrala inom aktieinvestering.

Handelsvolymen, det vill säga det hur mycket en viss aktie köps och säljs, kan också påverka aktiekursen. Om handelsvolymen är stor och man kan sälja eller köpa stora antal aktier utan att det påverkar kursen kraftigt, anses aktien ha en god likviditet.

Uppgifter om köp- och säljkurser samt handelsvolymen publiceras i dagstidningar, text-tv och på olika webbsidor som upprätthålls

av marknadsplatser, värdepappersföretag och medieföretag. Dessa kursuppgifter kan vara mer eller mindre aktuella beroende på publiceringssättet.

Olika aktieserier

Det finns olika aktieserier, vanligen A- och B-aktier. I regel hänvisar serien till rösträtten hos aktien. Skillnaderna i rösträtt beror på att man vill bibehålla de ursprungliga grundarnas eller ägarnas inflytande i bolaget genom större rösträtt när ägandet utvidgas. Nyemitterade aktier får således en mindre rösträtt och ibland som kompensation rätt till högre dividend än den ursprungliga A-serien och kallas B, C, eller D och så vidare.

Börslistning

Börslistning innebär att ett bolags aktier tas upp till handel på aktiemarknaden på en börs eller ett multilateralt handelssystem (MTF). Allmänheten erbjuds en möjlighet att teckna (köpa) bolagets aktier. Oftast är det fråga om ett redan existerande bolag vars aktier tidigare inte funnits till salu på en reglerad marknad eller en annan marknadsplats och vars ägare har beslutat utvidga ägarbasen och underlätta handeln i bolagets aktie.

Aktieemission

När ett aktiebolag vill utvidga sin verksamhet, och ibland också om bolagets verksamhet har varit förlustbringande, kan det behöva öka sitt aktiekapital. Det kan bolaget göra genom att emittera nya aktier i en nyemission.

Aktiebolag kan genomföra också riktade emissioner. De genomförs på samma sätt som vanliga emissioner men riktas till en viss utvald krets investerare. Aktiebolag kan även genom apportemission ge ut nya aktier för att förvärva andra bolag, verksamheter eller tillgångar i annan form än pengar. Såväl i riktade emissioner som i apportemissioner sker en så kallad utspädning av de gamla aktieägarnas röstandelar och aktiekapital, men detta påverkar inte de gamla ägarnas aktieantal.

Masskuldebrevslån

Med masskuldebrevslån avses ett skuldebrevslån som emitteras av t.ex. staten, en kommun eller bank eller annat företag och som erbjuds till allmänheten. Masskuldebrevslånen kan indelas i sådana som avkastar ränta och s.k. strukturerade masskuldebrevslån, d.v.s. strukturerade produkter. Vanligen tecknar man masskuldebrevslån i samband med att de emitteras, men man kan även i regel köpa och sälja dem på den s.k. andrahandsmarknaden under lånetiden.

På masskuldebrevslånets kapital betalas nominell ränta som anges i lånevillkoren (s.k. kupongränta). Det är enkelt att på förhand beräkna avkastningen på traditionella masskuldebrevslån som avkastar ränta.

Masskuldebrevslånen berättigar till en fordran på låntagaren (emittenten). Det finns olika slag av masskuldebrevslån beroende på emittent, säkerhet som emittenten ställer för lånet, lånets giltighetstid till återbetalningsdagen och på hur ränta betalas. Räntan betalas i regel en gång om året.

Till masskuldebrevslån hänförs sig under lånetiden en risk för en eventuell kursförändring (kursrisk) om marknadsräntorna förändras. En annan annan riskfaktor är det att emittenten (eller borgensmannen) kanske inte klarar av att återbetala lånet. Lån för vilka full säkerhet har ställts innebär en mindre risk än lån utan säkerhet. I regel kan man säga att förlustrisken med masskuldebrevslån är mindre än med aktier, eftersom masskuldebrevshavaren har bättre förmånsrätt än en aktieägare vid emittentens konkurs. Ett räntebärande finansiellt instrument emitterat av en emittent med hög rating kan således vara ett bra alternativ för en investerare som vill minimera risken för att gå miste om kapitalet. Det är i regel att föredra vid kortsiktigt sparande. Också vid långsiktigt sparande, där man inte vill äventyra kapitalet, är räntebärande placeringar vanliga. Typiskt för masskuldebrevslån är att rän-

tan på dem kan vara relativt låg jämfört med den avkastning man kan få på aktiemarknaden på lång sikt.

Om marknadsräntorna stiger sjunker kurserna på redan emitterade räntebärande masskuldebrev med fast ränta, eftersom räntenivån på nya lån följer den faktiska marknadsräntan och ger således högre ränta än redan emitterade finansiella instrument. Omvänt stiger kurserna på redan emitterade lån när marknadsräntan sjunker.

Lån emitterade av finska staten och kommuner anses allmänt ha en låg kreditrisk. Kreditrisken för dessa, såsom även kreditrisken för andra stater och offentligriktliga emittenter, ska dock alltid bedömas med beaktande av emittentens ekonomiska situation och framtidsutsikter. Även rättsliga och politiska risker ska bedömas.

Andra emittenter än staten och kommuner kan ibland i samband med emissionen ställa säkerhet för sina lån antingen i form av andra finansiella instrument eller i form av egendom (lös egendom eller realsäkerhet). Om emittenten tillhör en koncern kan lånet ha en borgensförbindelse av koncernens moderbolag eller något annat koncernbolag. I sådant fall ska kreditrisken bedömas både för emittentens och borgensmannens del. Det finns även masskuldebrevslån med större kreditrisk än andra lån, om emittenten får svårigheter att återbetala lånet. Sådana är till exempel debenturer, vilka enligt sina villkor har sämre förmånsrätt än emittentens övriga förbindelser, men å andra sidan har debenturlån i regel bättre avkastning än samma emittents vanliga masskuldebrevslån.

Om kunden beslutar att avstå från sin investering före förfallodagen bestäms den slutliga avkastningen på masskuldebrevslånet av den allmänna räntenivån på försäljningsdagen. Förtida försäljning av ett masskuldebrevslån kan också förknippas med likviditetsrisk, om det inte finns tillräckligt med köpare på andrahandsmarknaden.

Masskuldebrevslån har större risk än bankdepositioner men mindre än aktieplaceringar. Däremot är avkastningen i regel högre för masskuldebrevslån än för bankdepositioner.

Emissionskursen påverkar avkastningen. Emissions- eller teckningskursen är antingen lika med, under eller över 100 % av masskuldebrevslånets nominella värde. En emissionskurs under 100 % förbättrar och en emissionskurs över 100 % minskar masskuldebrevslånets kalkylerade avkastning. Emittenten fastställer emissionskursen enligt den aktuella marknadssituationen.

Strukturerade produkter, såsom placeringsobligationer och certifikat

Strukturerade produkter, t.ex. placeringsobligationer och certifikat, är finansiella instrument vilka är anpassade efter önskad avkastning, risk som hänför sig till kapitalet eller båda de förstnämnda. Investeringens avkastning och/eller beloppet för återbetalning av investerat kapital på förfallodagen beror typiskt på utvecklingen av den referenstillgång som valts för en enskild investering under investeringens löptid. Referenstillgången kan vara till exempel en aktie eller en aktiekorg, ett index eller en indexkorg, en ränta eller ränteskillnad eller en kombination av dessa eller en annan referenstillgång som definierats i de produktspecifika villkoren. Värdet på referenstillgången kan under investeringens löptid stiga eller sjunka. Faktorer som definieras i villkoren för en strukturerad produkt, t.ex. avkastningskoefficient eller överkurs, inverkar på investeringsproduktens marknadsvärde och avkastning. Om utvecklingen av referenstillgången är positiv, följer avkastningen denna utveckling antingen direkt eller enligt en koefficient som bestämts i villkoren. Om referenstillgångens värdeutveckling är negativ får investeraren inte nödvändigtvis någon avkastning alls och kan till och med förlora investerat kapital. Grunderna för hur avkastningen på en strukturerad produkt bestäms definieras i de produktspecifika villkoren. I villkoren framgår även investeringsproduktens egenskaper och risker.

Strukturerade produkter indelas i två huvudgrupper: kapitalskyddade (placeringsobligationer) och icke kapitalskyddade (certifikat). En pla-

ceringsobligation med kapitalskydd möjliggör utnyttjande av framtida uppgång utan risk för att förlora investeringens nominella kapital då instrumentet som utgör underliggande tillgång utvecklas ogynnsamt. Emittenten ansvarar för återbetalningen av det nominella kapitalet för en kapitalskyddad placeringsobligation på förfallodagen. Kapitalskyddet är i kraft endast på förfalldagen och den täcker inte en eventuell överkurs eller teckningsprovision. Kapitalskyddet skyddar inte heller vid emittentens eventuella insolvens. Certifikat är strukturerade produkter som inte omfattas av ett kapitalskydd som är oberoende av utvecklingen av referenstillgången. Liksom traditionella investeringar är certifikatens avkastning och återbetalningen av det nominella kapitalet villkorade enligt utvecklingen av referenstillgången.

Strukturerade produkter är investeringar i masskuldebrevsform. Dessa är alltså lån där banken fungerar som låntagare och som emittent av den strukturerade produkten medan investeraren är långivaren som investerar i en strukturerad produkt. Precis som alla investeringar i låneform är även strukturerade produkter anknutna med risk för låntagarens (alltså emittentbankens) insolvens på tidpunkten för återbetalning av lånet. Om emittenten inte kan betala tillbaka lånet på dess förfalldag betyder det i praktiken att investeraren som investerat i lånet kan förlora kapitalet hen investerat samt den eventuella avkastningen delvis eller helt. Termen "emittentrisk" hänvisar till denna risk. Även kapitalskyddade strukturerade produkter omfattas av emittentrisk.

Det är i regel möjligt att bedriva handel med strukturerade produkter. I praktiken bestäms värdet för en strukturerad produkt före förfalldagen på basis av köp- och säljanbud. Det är möjligt att det inte finns några köp- eller säljanbud under en viss tidsperiod och då har den strukturerade produkten ingen likviditet.

En strukturerad produkt kan ha olika benämningar, t.ex. placeringsobligation, aktieobligation, indexlån, kreditkorglån, räntekorglån, valutakorglån eller aktie-, råvaru- eller annat certifikat, beroende på skuldinstrumentets struktur och vilken underliggande tillgång låneinstrumentets avkastning baseras på. Andra typer av masskuldebrevslån är t.ex. optionslån och konvertibla skuldebrev, som medför en rätt att teckna emittentens aktier eller konvertera lånebeloppet, helt eller delvis, till emittentens aktier.

Derivatavtal

Derivatavtal, såsom optioner, terminer, futurer, swappar m.fl. kan ha olika underliggande tillgångar. Dessa är till exempel aktier, lån, råvaror, index och valutor. Derivatavtal kan användas som hjälpmedel för att begränsa eller öka risken i investeringar.

En särskild omständighet som bör beaktas vid investering i derivatavtal är att de till konstruktionen är sådana att priset på den underliggande tillgången eller kursutvecklingen påverkar också derivatavtalets kurs eller pris. Denna påverkan är ofta starkare på investeringens (betalad premie) än värdeändringen i den underliggande tillgången. Av denna orsak kallas prispåverkningen hävstångseffekt, och den kan leda till högre avkastning på investerat kapital än kapital som investeras direkt i den underliggande tillgången. Å andra sidan kan hävstångseffekten på grund av derivatavtalet lika väl leda till större förlust än prisändringen i den underliggande tillgången om prisutvecklingen hos den underliggande tillgången skiljer sig från det som förväntats. I vissa derivatavtal kan förlusten till och med flera gånger större än den gjorda investeringen. Investeraren bör för att skydda sitt eget intresse vara förberedd att agera snabbt, ofta under en och samma dag, om placeringen i derivatavtalet verkar utvecklas i en ofördelaktig riktning. Vid riskvärdering är det dessutom viktigt att beakta att möjligheten att sälja positionen/innehavet kan bli svårare om prisutvecklingen är negativ.

Warranter och teckningsoptioner

En warrant är ett värdepapper som emitterats av en bank eller annan emittent och som hänför sig till en viss underliggande tillgång. Den underliggande tillgången kan vara till exempel en aktie, ränta, valuta, rå-

vara eller ett index som baserar sig på dessa. Warranter handlas under en förutbestämd tid och har ett förutbestämt inlösenpris.

När en investerare köper en köpwarrant, köper han rätten att köpa aktier till ett på förhand bestämt inlösenpris på warrantens slut- eller förfallodag. Till skillnad från optionshandeln får emellertid kunden inte äganderätt till aktien. För att köpwarranten ska ha ett värde på slutdagen måste den underliggande tillgångens kurs stiga över inlösenpriset. Om inlösenpriset inte överstigs är warranten värdelös när den förfaller. Man kan dock sälja warranten redan före förfallodagen. Warrantens kurs påverkas även av tidsvärdet – ju längre löptiden är, desto större är warrantens tidsvärde.

Börsbolag kan notera teckningsoptioner t.ex. på Helsingforsbörsen. Det handlar oftast om så kallade personaloptioner som bolagen har tilldelat sin personal. När man köper en teckningsoption köper man rätten att teckna aktier i bolaget under teckningstiden till ett pris enligt optionsprogrammet. Teckningsoptionerna kan köpas och säljas på börsen precis som aktier. Teckningsoptionerna har de handels- och teckningstider samt teckningspris som angivits samband med börslistningen. Teckningspriset kan ändras i samband med utbetalning av dividend under tiden teckningsoptionen är i kraft.

En investerare kan således med en köpwarrant eller teckningsoption spekulera i en uppgång i den underliggande aktiens värde och på motsvarande sätt med en säljwarrant i en nedgång i aktiens värde. Det är dock skäl att minnas att en warrant och en teckningsoption på grund av hävstångseffekten i allmänhet är mer riskfylld än en direkt investering i aktien. Om en warrant förfaller värdelös eller en teckningsoption inte utnyttjas under teckningstiden förloras hela det investerade kapitalet.

Fonder och fondandelar

En fond är en "portfölj" som innehåller olika finansiella instrument, till exempel aktier eller masskuldebrevslån, och vars tillgångar ägs av flera investerare eller fondandelsägare tillsammans. Fonden investerar sina medel i enlighet med fondens stadgar och kraven i lagstiftningen avseende diversifiering av investeringarna och investeringsobjekten. Placeringsfonden förvaltas av ett fondbolag, som innehar koncession och som övervakas av finansmyndigheterna och som även sköter om värdeberäkningen för fonden samt om att låta ett specifikt förvaringsinstitut (en bank) handha förvaringen av fondens investeringsobjekt. Fondens investeringsverksamhet sköts av en professionell kapitalförvaltare eller portföljförvaltare, eller en grupp portföljförvaltare.

Ett av syftena med placeringsfonder är att då fonden i enlighet med sina stadgar investerar i flera, t.o.m. tiotals olika finansiella instrument, är fondandelsägarens risk mindre än risken för en sådan investerare som investerar i bara ett eller i några få finansiella instrument. Fondandelsägaren behöver inte heller själv välja, köpa, sälja och övervaka enskilda finansiella instrument eller på annat sätt förvalta eller förvara dem.

En placeringsfond möjliggör i allmänhet också investering med en mindre summa pengar än till exempel en direkt aktieinvestering. Allra lättast är det att sköta investerandet genom att ingå ett avtal om fondsparande. Då flyttas ett överenskommet belopp regelbundet t.ex. varje månad från fondandelsägarens bankkonto till den utvalda placeringsfonden. Att på detta sätt diversifiera placeringarna över tiden är ett sätt att hantera den marknadsrisk som hänför sig till tidpunkten för placeringarna.

Fondandelsägaren erhåller så många fondandelar som motsvarar det investerade kapitalets andel av fondens totala kapital. Andelarna kan

köpas och inlösas på Aktias verksamhetsställen eller i nätbanken i regel varje bankdag. Fondbolaget beräknar regelbundet, i regel dagligen, fondandelens aktuella värde, som baserar sig på kursutvecklingen för de finansiella instrument som fonden äger. Kapitalet man investerar i en fond kan både öka och minska i värde. Därför är det inte säkert att investeraren får tillbaka hela det kapital hen har investerat.

Olika fonder har investeringsstrategier som skiljer sig från varandra. Med investeringsstrategi avses hurudan avkastning och risknivå fonden strävar efter och i hurudana finansiella instrument fonden således investerar.

Fonderna kan indelas i placeringsfonder (UCITS) och alternativa investeringsfonder (AIF, bl.a. specialplaceringsfonder). Placeringsfondernas investeringsverksamhet, diversifiering av tillgångarna, investeringsobjekt och riskkontroll regleras noggrant i lagstiftningen.

I de alternativa investeringsfonderna, t.ex. specialplaceringsfonderna, kan investeringsobjekten, diversifieringen samt den juridiska formen avvika från kraven för placeringsfonderna. De alternativa investeringsfonderna kan vara förknippade med mera risk, bl.a. likviditets-, volatilitets- och marknadsrisk. Därför godkänner vissa typer av alternativa investeringsfonder endast en begränsad krets av investerare. Icke-professionella kunder kan nödvändigtvis inte investera i dessa fonder. Skillnaderna mellan olika alternativa investeringsfonder kan vara stora. Alternativa investeringsfonder kan vara sammanslutningar eller kollektiva investeringar i annan form där medel i syfte att investeras tas emot från en eller flera investerare för att investera det i enlighet med en fastställd investeringspolicy till förmån för dessa investerare. Det finns alternativa investeringsfonder med låg risknivå, men en alternativ investeringsfond kan lika väl vara en fond med hög risk, eftersom en del av fonderna oftare än traditionella placeringsfonder kan använda derivat och skuldhävstång. Vissa alternativa investeringsfonder strävar efter positiv avkastning oberoende av om aktie- eller räntemarknaden stiger eller sjunker. Alternativa investeringsfonder kan vara öppna eller slutna fonder. I en öppen fond kan investeraren själv avgöra när han gör en teckning eller inlösen. I en slutna alternativ investeringsfond är tidsperioden då medel emottas begränsad, varefter fondens storlek inte förändras annat än genom värdeutveckling. I allmänhet emottar en slutna alternativ investeringsfond investerarens medel i flera rater och investeringen i fonden görs för bestämd tid.

Investeringsstrategierna för placeringsfonder och alternativa investeringsfonder kan indelas i följande fondtyper:

Aktiefonder investerar sina medel huvudsakligen i aktier. En aktiefond kan i sina stadgar ytterligare vara inriktad på ett geografiskt område (t.ex. Europa, Ryssland) eller en bransch (skogsindustri, läkemedelsindustri, IT o.s.v.).

Räntefonder fungerar enligt samma princip som aktiefonder – för att diversifiera risken görs investeringarna i olika finansiella instrument som avkastar ränta. Fonden förvaltas i enlighet med en analys av framtida ränteförväntningar och kreditrisk. En korträntefond investerar i regel sina medel i penningmarknadsinstrument, såsom ränteinstrument med kort återstående lånetid, vanligtvis under ett år, emitterade av staten, banker eller företag. Till korträntefonder räknas även s.k. penningmarknadsfonder och korta penningmarknadsfonder, vars placeringar omfattas av strängare bestämmelser.

Långräntefonder investerar sina medel huvudsakligen i långfristiga (lånetid över ett år) masskuldebrevslån emitterade av staten, offentliga samfund eller företag.

Blandfonder investerar i både aktier och räntebärande objekt och

dessas fonder kan variera tyngdpunkten mellan dem enligt situationen på marknaderna. Gränserna för hur mycket av fondens placeringar får placeras i aktier respektive räntor samt hur mycket viktorna får fluktuera finns definierat i fondens stadgar.

En fond i fond (s.k. fondandelsfond) är en fond som investerar i andelar i andra fonder. En fond i fond kan ses som ett alternativ till att investera i flera olika fonder. Den erbjuder en möjlighet att uppnå en motsvarande riskdiversifiering som man kan uppnå med en väl sammansatt portfölj av fondandelar. Fond i fonder kan ha olika placeringsinriktningar och risknivåer. Då man tar ställning till totalkostnaderna ska man observera att de kan bestå av såväl fond i fondens egna kostnader som de underliggande fondernas avgifter.

Fonder som investerar i **alternativa investeringsobjekt**, d.v.s. så kallade alternativa investeringsfonder har friare investeringsmöjligheter än de traditionella placeringsfonderna. Investeringarna görs ofta i andra investeringsobjekt än aktier eller räntor. Investeringsobjekten kan vara t.ex. råvaror, fastigheter eller krediter. Värdet på alternativa investeringsobjekt följer inte samma mönster eller cykler som de traditionella investeringsobjekten och därför används de ofta för att diversifiera portföljer. Handel med alternativa investeringsfonder kan vara begränsad, det är möjligt att teckningar och inlösen tas emot till exempel några gånger i året eller fonden kan till och med vara en s.k. sluten fond. För uppdrag om teckning och inlösen kan också debiteras större provisioner än i andra fonder. Särskilt i inlösenssituationer är avsikten med provisionerna ofta att kompensera fonden för de kostnader som anknuter till försäljning och köp av fondens olikvida underliggande investeringar.

Indexfonder är fonder som inte förvaltas aktivt enligt portföljförvaltarens syn på marknaderna, utan de strävar i sin investeringsverksamhet efter att noga följa sammansättningen i ett bestämt index.

ETF-fonder (Exchange Traded Funds) eller fonder som noteras på en marknadsplats, är placeringsfonder (UCITS) eller alternativa investeringsfonder (AIF, non-UCITS eller specialplaceringsfonder), med vars fondandelar man kan handla på en marknadsplats, på samma sätt som med noterade aktier. Såsom de vanliga placeringsfonderna och alternativa investeringsfonderna har ETF-fonderna olika investeringsstrategier. Den största delen av ETF-fonderna är samtidigt även indexfonder. Börskursen för en ETF baserar sig på köparnas och säljarnas uppfattningar, d.v.s. på utbud och efterfrågan, och motsvarar således inte alltid NAV ("Net Asset Value", d.v.s. fondandelens vid var tid gällande värde, som beräknas av fondbolaget). Investeraren kan alltid alternativt teckna eller inlösa fondandelar till NAV hos fondbolaget.

Med **kapitalfond** avses i allmänhet en sluten fond med en på förhand bestämd mandatperiod, under vilken fonden gör sina placeringar samt lösgör sig från dem. Fonden är öppen för placerare endast under en viss tidsperiod och placerarna placerar medel i fonden samt får utbetalning ur fonden samtidigt och i princip enligt samma villkor. Andelar i en kapitalfond kan under fondens mandatperiod avyttras endast genom att sälja dem till en annan placerare, och när fonden har lösgjort sig från sina placeringar upplöses den. Kapitalfondens placeringsobjekt fastställs i fondens villkor, men vanligtvis placerar kapitalfonder i onoterade bolags aktier (s.k. private equity-fonder). På marknaden finns även kapitalfonder som placerar i onoterade skuldinstrument (s.k. private debt), fastigheter och infrastrukturobjekt.

Identifiering och beaktande av hållbarhetsrisker och hållbarhetsfaktorer i Aktiakoncernens placeringsverksamhet och -rådgivning

Principer för ansvarsfullt investering för fonder som förvaltas av Aktia Fondbolag Ab

Aktia har sedan år 2006 sina egna principer för ansvarsfullt investering. Principerna uppdateras minst vart tredje år och principerna iakttas vid valet av placeringsobjekt i de fonder som Aktia Fondbolag Ab förvaltar. Våra principer grundar sig på en syn om att placeringsobjekt som fungerar ansvarsfullt och enligt hållbara normer på lång sikt är lönsammare och har bättre riskprofil än placeringsobjekt som inte fungerar ansvarsfullt. Samtidigt betyder ansvarsfullt investering för oss att vi strävar efter att nå en så bra avkastning som möjligt på den valda risknivån. Med ansvarsfullt investering avser vi alla åtgärder med vilka man tar i beaktande faktorer relaterade till miljön, samhället och god förvaltningssed (s.k. ESG-faktorer). Aktia har också separata principer för ägarstyrning som man iakttar i all placeringsverksamhet samt en separat klimatpolicy som omfattar hela koncernen. Sättet att tillämpa ansvarsfullhet i praktiken varierar något mellan tillgångsslagen men utgångspunkten är densamma oberoende av tillgångsslaget.

Våra metoder för att förverkliga principerna är uteslutande, beaktandet av ansvarsfaktorer (ESG-integrering), normbaserad screening samt aktivt ägarskap och påverkan. Vi strävar också efter att skapa en så god uppfattning om placeringsobjektens samhälleliga påverkan som möjligt. I våra principer för ansvarsfullt investering har vi separat beskrivit hur ansvarsfullt investering i praktiken sker vid tredje parts fondval, alternativa fondbaserade placeringslösningar, infrastrukturplaceringar och fastighetsplaceringar. I synnerhet miljöperspektivet på ansvarsfullt investering framhävs på fastighetssektorn, vars andel av växthusgasutsläppen och energiförbrukningen i Finland är betydande.

Utöver principerna för ansvarsfullt investering vägleder Aktias klimatstrategi Aktiakoncernen och affärsområdena, inklusive placeringsverksamheten. Vi siktar på koldioxidneutrala investeringar till 2050. För att nå målet upprättas delmål för fonderna och måluppfyllelsen följs upp och rapporteras löpande. Dessutom utöver våra egna principer för ansvarsfullt investering har Aktia undertecknat de FN-stödda principerna för ansvarsfullt investering (Principles of Responsible Investment – PRI), principerna för ansvarsfull bankverksamhet (Principles of Responsible Banking - PRB) och är medlem i FINSIF (Finland's Sustainable Investment Forum), en finsk organisa-

tion som främjar ansvarsfullt investering. Vi deltar i placeringsinitiativ som stävjar klimatförändringen, såsom Climate Action 100+ och Science Based Targets (SBTi). Vi rapporterar till CDP (Carbon Disclosure Project) om hur vår verksamhet påverkar klimatet och uppmuntrar genom CDP-kampanjer bolagen till klimatrapportering. Vi är också ett offentligt stöd för TCFD:s, dvs. Task Force on Climate-related Financial Disclosures, rapporteringsrekommendationer. Aktia är också medlem i AIMA (Alternative Investment Management Association), SBAI (Standards Board for Alternative Investments) och Green Building Council Finland. Mer information om ansvarsfullt investering i Aktia finns på www.aktia.fi/vastuullinen-sijoittaminen.

Fonder som främjar hållbara miljörelaterade och sociala egenskaper (artikel 8 i SFDR)

De fonder som presenteras i tabellen är Aktia Fondbolags produkter som främjar hållbara miljörelaterade och sociala egenskaper. Dessa fonder främjar hållbara miljörelaterade och sociala egenskaper genom den övergripande ESG-integration och de mångsidiga metoder för aktivt ägarskap som ingår i placeringsprocessen. Dessutom förutsätts det av fonderna att de företag som utgör fondernas placeringsobjekt följer god förvaltningssed.

För fonder som främjar hållbara miljömässiga och sociala egenskaper har det utsetts ett jämförelseindex eller en indexkombination, men indexet innehåller inte hållbara egenskaper och investeringarna görs inte i förhållande till det valda indexet. De ifrågasvarande egenskaperna har förverkligats i enlighet med förväntningarna. Vi följer regelbundet upp resultaten i fråga om de hållbara egenskaperna.

Fonder som har hållbara placeringar som mål (SFDR artikel 9)

Specialplaceringsfonden Aktia Impact, som förvaltas av Aktia Fondbolag, är en fond som iakttar informationsskyldigheterna enligt artikel 9 i SFDR och vars syfte är att göra hållbara investeringar. Fondens placeringar ska främja miljömässiga eller samhälleliga mål och får inte medföra betydande olägenheter för andra miljömässiga och samhälleliga mål.

Produkt	Artikel 8		Artikel 9
	Produkt som via sin urvalsprocess främjar hållbara egenskaper i fråga om miljön och samhället	Produkt som främjar hållbara egenskaper i fråga om miljön	Produkt som gör hållbara investeringar
Aktia Affärsfastigheter		x	
Aktia Aktieportfölj	x		
Aktia America	x		
Aktia Bostäder+		x	
Aktia Capital	x		
Aktia Corporate Bond+	x		
Aktia Emerging Market Bond+	x		
Aktia Emerging Market Equity Select	x		
Aktia Emerging Market Local Currency Bond+	x		
Aktia Emerging Market Local Currency Frontier Bond+	x		
Aktia Europa Dividend	x		
Aktia Europa Dividend	x		
Aktia Europe Small Cap	x		
Aktia European High Yield Bond+	x		
Aktia Förvaltningsportfölj 25	x		
Aktia Förvaltningsportfölj 25	x		
Aktia Förvaltningsportfölj 25	x		
Aktia Global	x		
Aktia Government Bond+	x		
Aktia Impact			x
Aktia Kort Företagsränta+	x		
Aktia Micro Markka	x		
Aktia Micro Rhein	x		
Aktia Nordic Micro Cap	x		
Aktia Nordic Small Cap	x		
Aktia Nordic	x		
Aktia Nordic High Yield	x		
Aktia Rhein Value	x		
Aktia Ränteportfölj	x		
Aktia Secura	x		
Aktia Solida	x		
Aktia Stabil Ränta	x		

Principen 'orsaka inte betydande skada' är endast tillämplig på de av den finansiella produktens underliggande investeringar som beaktar EU-kriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter. Den återstående delen av denna finansiella produkt har underliggande investeringar som inte beaktar EU-kriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter.

Identifiering och beaktande av hållbarhetsriskerna och hållbarhetsfaktorerna

Vi beaktar hållbarhetsrisker och hållbarhetsfaktorer i beslutsprocessen för alla fonder som räknas upp ovan. Dessutom förvaltar vi fonder för vilka hållbarhetsrisker beaktas i placeringsbesluten, men som inte räknas som fonder som främjar miljörelaterade eller sociala egenskaper. Dessa fonder är Specialplaceringsfonderna Aktia Förvaltningsportfölj+ Måttlig, Aktia Förvaltningsportfölj+ Balanserad, Aktia Förvaltningsportfölj+ Avkastningsinriktad och Aktia Alternativa Investeringar. I dem väljs i mån av möjlighet i första hand sådana mottagarfonder som främjar miljörelaterade eller sociala egenskaper eller som har som målsättning att göra hållbara placeringar. I Placeringsfonden Aktia Emerging Market Corporate Bond+ beaktas hållbarhets-

risker t.ex. genom att man bedömer placeringsobjektens ESG-egenskaper med hjälp av en extern analys eller portföljförvaltarens egen analys, genom diskussioner med de företag som utgör placeringsobjekt och genom att följa upp t.ex. portföljens ESG-poängsättning, kolinintensitet och andel green bonds.

Med huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarheten avses de negativa konsekvenser som placeringsbesluten eventuellt direkt eller indirekt medför för miljön eller samhället. Vi beaktar placeringsbeslutens huvudsakliga negativa hållbarhetseffekter i alla fonder som främjar hållbara miljö- och/eller samhällsförhållanden (SFDR artikel 8) samt i specialplaceringsfonden Aktia Impact, vars mål är att göra hållbara placeringar (SFDR artikel 9). Dessa indikatorer som mäter de huvudsakliga skadliga effekterna på hållbarheten varierar beroend-

de på tillgångsslag och prioriteras utifrån den väsentlighet som hänför sig till tillgångsslaget i fråga. Information om de huvudsakliga negativa effekterna på hållbarhetsfaktorer finns tillgänglig i enlighet med SFRD-förordningen i fondernas årsberättelser.

Riktlinjerna för ansvarsfullt investering hos Aktia beskrivs i Aktias principer för ansvarsfullt investering. I dessa principer beskrivs Aktias förhållningssätt till ansvarsfullt investering, organisationen för ansvarsfullt investering, rapporteringen och de huvudsakliga metoderna för genomförandet av principerna. Aktia Fondbolag förvaltar också Specialplaceringsfonden Aktia Commodity i vars placeringsverksamhet hållbarhetsrisker inte anses vara betydelsefulla. Det är fråga om en fond-i-fond som placerar i bl.a. derivatindexfonder. I stället för att placera i produktion, placerar de fonder som utgör fondens placeringsobjekt i derivatinstrument som är beroende av råvarupriset.

Som bedömningsmetoder använder sig Aktia av egna verktyg och verktyg utvecklade av externa tjänsteleverantörer. Med verktygens hjälp kan man på ett mångsidigt sätt identifiera och granska olika hållbarhetsrisker och hållbarhetsfaktorer i beslutsprocessen för placeringar. Dessa verktyg utnyttjas som en del av beslutsprocessen och för att identifiera hållbarhetsriskerna och de huvudsakliga skadliga hållbarhetskonsekvenserna innan placeringsbesluten fattas samt för att rapportera om dem efter att placeringarna gjorts. Metoder och verktyg som används för att identifiera dessa risker varierar beroende på tillgångsslag samt enligt de vid var tid gällande definitionerna i regleringen om hållbarhetsrisker. På beaktandet av hållbarhetsrisker inverkar även den ifrågavarande fondens placeringshorisont, målsättningar samt övrig reglering som gäller fondens placeringsuniversum. I fråga om specialplaceringsfonden Aktia Impact hanteras hållbarhetsriskerna också genom att iaktta principen om "ingen betydande skada" i fondens placeringsverksamhet.

Som informationskälla använder vi utöver våra egna verktyg också till exempel ISS ESG:s klimatriskanalys och företagsspecifika ESG-bedömningar och ESG-analyser. Vi använder också ESG-data som produceras av Morningstar (Sustainalytics). I fråga om andra placeringsobjekt än företag använder vi ESG-analyser från andra källor. Enligt vår bedömning har vi goda förutsättningar att identifiera, beakta och hantera hållbarhetsrisker i vår placeringsportfölj och individuella realiserade hållbarhetsrisker förväntas inte ha en betydande negativ inverkan på avkastningen.

Med hållbarhetsrisk avses i detta sammanhang en miljörelaterad, social eller styrningsrelaterad händelse eller omständighet som, om den skulle inträffa, skulle ha en faktisk eller potentiell betydande negativ inverkan på placeringens värde. Med hållbarhetsfaktorer avses i detta sammanhang miljörelaterade, sociala och personalrelaterade frågor, respekt för mänskliga rättigheter samt frågor som rör bekämpning av korruption och mutor. Aktiakoncernens ersättningspolicy beaktar integriteten av hållbarhetsrisker via KPI-mätare och cheferna beaktar dessa i målsättningarna för, utvecklingssamtalen med och belöningen av de medarbetare som fattar beslut om hållbarhet, inklusive hållbarhetsrisker. Information om de huvudsakliga skadliga effekterna på fondernas hållbarhetsfaktorer finns i fondernas årsrapporter. Tilläggsinformation om vårt utlåtande om identifieringen och beaktandet av hållbarhetsrisker och hållbarhetsfaktorer i Aktiakoncernens placeringsverksamhet och placeringsrådgivning finns på www.aktia.fi och i vår ersättningspolicy på www.aktia.com.